

Året som gick – Sidas verksamhet 2017

Publicerad av: Sida, 2018

Copyright: Sida, organisationsnummer 202100-4789

Omslagsbild: Aden Abdi med sina två döttrar, Sabrina 7 år och Fathi 8 år. Aden Abdi är bonde i byn Dawaad by, Eyl District, i Puntland. Aden deltog i en jordbruksutbildning inom ramen för Somalia Resilience Programme. Hans levnadsstandard har nu förbättrats och han kan betala skolväxter för sina sju barn och stödja sin familj.
Foto: Somalia Resilience Programme

Layout: Nordic Morning

Art.nr.: Sida 62142sv

ISBN: 978-91-586-4262-1

urn:nbn:se:sida-62142sv

Publikationen kan laddas ner från
www.sida.se/publikationer

Du som har funktionsnedsättning kan beställa denna publikation i alternativt format från info@sida.se.

Innehåll

Världen gör framsteg	4
Agenda 2030 och de Globala målen för hållbar utveckling	5
Jämställdhet.....	6
Miljö och klimat	10
Fredliga och inkluderande samhällen.....	14
Humanitärt	18
Året som gick – en summering	22

I den här skriften berättar vi kortfattat om Sidas uppdrag som Sveriges biståndsmyndighet och hur vi har investerat de skattemedel som ställts till vårt förfogande under 2017. Med personliga berättelser och genom att sätta dem i ett sammanhang hoppas vi att det ger en bild över hur biståndet ger resultat för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Varje år lämnar Sida också en årsredovisning till regeringen som redogör för hur årets arbete har gått. Där ingår en redovisning av budgeten, genomförda uppdrag och en analys av verksamheten. Denna formella årsredovisning innehåller resultatredovisning och förvaltningsanalys per strategi, sammanfattande tematisk redovisning, information om övrig verksamhet samt finansiella dokument.

Den här skriften kompletterar den formella årsredovisningen och fokuserar på fyra strategiska områden inom Sidas verksamhet under det gångna året: Jämställdhet, Miljö och klimat, Fredliga och inkluderande samhällen samt Humanitärt bistånd.

Läs gärna mer om vad vi gör och hur det bidrar till de Globala målen för hållbar utveckling på **www.sida.se**

Direkt länk till Sidas årsredovisning 2017: **www.sida.se/Svenska/publikationer/159684/sidas-arsredovisning-2017/**

Världen gör framsteg

Världen är i ständig förändring. Vi på Sida ser bevis på detta varje dag. Med världen som arbetsfält strävar vi efter att göra skillnad. Vi vet att våra insatser bidrar till positiva förändringar för fattiga och utsatta människor världen över och ser framåt med tillförsikt. Här delar vi med oss av vad vi bidragit till 2017.

För att nå resultat är det viktigt att verkligen förstå sammanhangen vi verkar i. Därför utför vi såväl löpande omvärldsanalyser som omfattande visions- och strategiarbeten. Under året tog vi till exempel fram ett verktyg för multidimensionell fattigdomsanalys som hjälper oss att ytterligare förstå hur olika orsaker till fattigdom hänger ihop och påverkar varandra.

Förändrad biståndssarkitektur

Något som har präglat vårt arbete under senare år är förändringar i det som brukar kallas biståndssarkitekturen. Det kommer hela tiden nya givare och vi får ofta söka nya allianser för att stärka våra insatser och samarbeten.

En form av insatser som troligtvis kommer att öka i omfattning, är stöd för att stärka kvaliteten på samhällsstyrning och offentlig förvaltning i olika länder. Ett tydligt exempel på detta är antikorrupsionsarbetet. Institutioner som har ansvar för att förebygga och bekämpa korruption kan ibland även vara en del av problemet. Ofta på grund av otillräcklig kapacitet, men orsaken kan också vara bristande transparens, maktmissbruk och ett för stort avstånd till medborgarna.

Det tar tid för länder att bygga självständiga och professionella institutioner. Tack vare vår starka förvaltningstradition och långsiktigheten i våra insatser kan vi inom svenskt biståndsbete göra en stark insats inom detta område.

Dramatiska händelser

Många konflikter och katastrofer kräver akuta åtgärder. Under 2017 nåddes vi av bilder från bland annat konflikt-härjade Jemen och Sydsudan, där civilbefolkningen drabbats av akut hunger och kraftigt försämrade levnadsvillkor. Ett annat exempel är östra Bangladesh, dit hundratusentals människor från den muslimska minoritetsgruppen Rohingya flytt undan våld och förföljelse.

Underfinansiering och bristfällig säkerhet för humanitära hjälporganisationer gör att humanitära kriser riskerar att bli kroniska. Sidas arbete med att stärka kopplingarna mellan humanitärt stöd och långsiktigt utvecklingssamarbete är prioriterat och fortsätter med oförminskad kraft.

Det finns också förlopp som rör sig långsammare, men som ändå har en stor inverkan. Klimatförändringar och förändrade ekosystem försämrar människors livsvillkor och försörjningsmöjligheter. Att ständigt integrera ett miljö- och

klimatperspektiv i vårt arbete är ett krav som ställs på hela vår verksamhet och något som Sida kontinuerligt arbetar aktivt med.

Detsamma gäller arbetet för flickors och kvinnors rättigheter, där rätten till sexuell och reproduktiv hälsa är en central del. Arbetet går framåt på flera håll, men vi såg dessvärre också bakslag under året. USA återinförde och utvidgade Mexico City Policy, vilket innebär att det federala stödet till frivilligorganisationer som utför säkra aborter är stoppat.

Även organisationer som arbetar med påverkan och information kring rätten till abort omfattas av beslutet. Som en direkt följd avslutade många organisationer sitt arbete och stängde ned sina kliniker i fattiga länder. Detta påverkar inte bara kvinnors rätt till säker abort, utan även exempelvis preventivmedelsrådgivning och mödrahälsovård.

Positiva tecken – kom ihåg Hans Rosling

Samtidigt som det är nödvändigt att uppmärksamma alla konflikter, kriser och utmaningar, är det också viktigt att balansera bilden. Vi måste komma ihåg det som Hans Rosling så ofta påminde om: Världen gör framsteg, betydande sådana. Enligt FN:s årsrapportering kring de Globala målen för hållbar utveckling fortsätter andelen och antalet ekonomiskt fattiga i världen att minska. De extremt fattiga, som lever på mindre än 1,90 USA-dollar om dagen, minskade från 1,7 miljarder till 767 miljoner under perioden 1999–2013. Framstegen beror inte bara på ökade inkomster; människor blir också friskare, lever längre, är bättre utbildade och får jobb.

I ett världsläge där det demokratiska utrymmet på många håll hotas, är utvecklingssamarbete viktigare än någonsin. Genom att integrera ett miljö- och klimatperspektiv med vårt arbete för människors rättigheter och levnadsvillkor, respekten för rättsstatens principer, jämställdhet, yttrandefrihet och antikorrupcion skapar vi ett förtroendekapital som ger oss stora möjligheter att påverka.

Sidas Generaldirektör Carin Jämtin träffar elever och lärare på Majimatitu Primary School i Dar es Salaam.

Foto: Rob Beechey

Carin Jämtin

Carin Jämtin
Generaldirektör
Sida

Agenda 2030 och de Globala målen för hållbar utveckling

De Globala Målen för hållbar utveckling antogs av världens stats- och regeringschefer vid FN:s toppmöte i New York, den 25 september 2015. Målen är en del av den historiska resolutionen Agenda 2030 – vilken innebär att alla 193 medlemsländerna i FN åtagit sig att fram till år 2030 tillsammans jobba för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling. Med sina 17 mål och 169 delmål är det den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som någonsin har antagits. Fram till år 2030 ska den leda världen mot en fredlig och hållbar utveckling.

Att avskaffa all fattigdom överallt är den största globala utmaningen och ett absolut krav för att uppnå hållbar utveckling. Att minska ojämlikheter, säkra god utbildning för alla liksom tillgång till rent vatten och sanitet, främja fred och skapa hållbar tillväxt är också mål som är avgörande för vår framtid. De Globala målen inkluderar alla och alla kan bidra. Målen är ömsesidigt förstärkande och agendan är därför odelbar. Sidans viktigaste bidrag är att genomföra biståndet, vilket minskar fattigdomen och räddar liv. Tillsammans bidrar vi till en bättre framtid där ingen lämnas utanför.

Jämställdhet

Jämställdhet uppnås när män och kvinnor, flickor och pojkar, har samma rättigheter, livschanser och möjligheter att forma sina egna liv och bidra till samhället. Det är inte bara en mänsklig rättighet utan också en förutsättning för både minskad fattigdom och hållbar utveckling. Därför är en av Sidas viktigaste prioriteringar att allt utvecklingssamarbete ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

HUVUDDRAG I STÖDET

Sida har sedan många år varit pådrivande i att stärka kvinnors och flickors rättigheter och egenmakt. Redan 1983 antog vi den första handlingsplanen för ett kvinnoinriktat bistånd, och sedan 1996 har jämställdhet varit prioriterat inom svenskt utvecklingssamarbete.

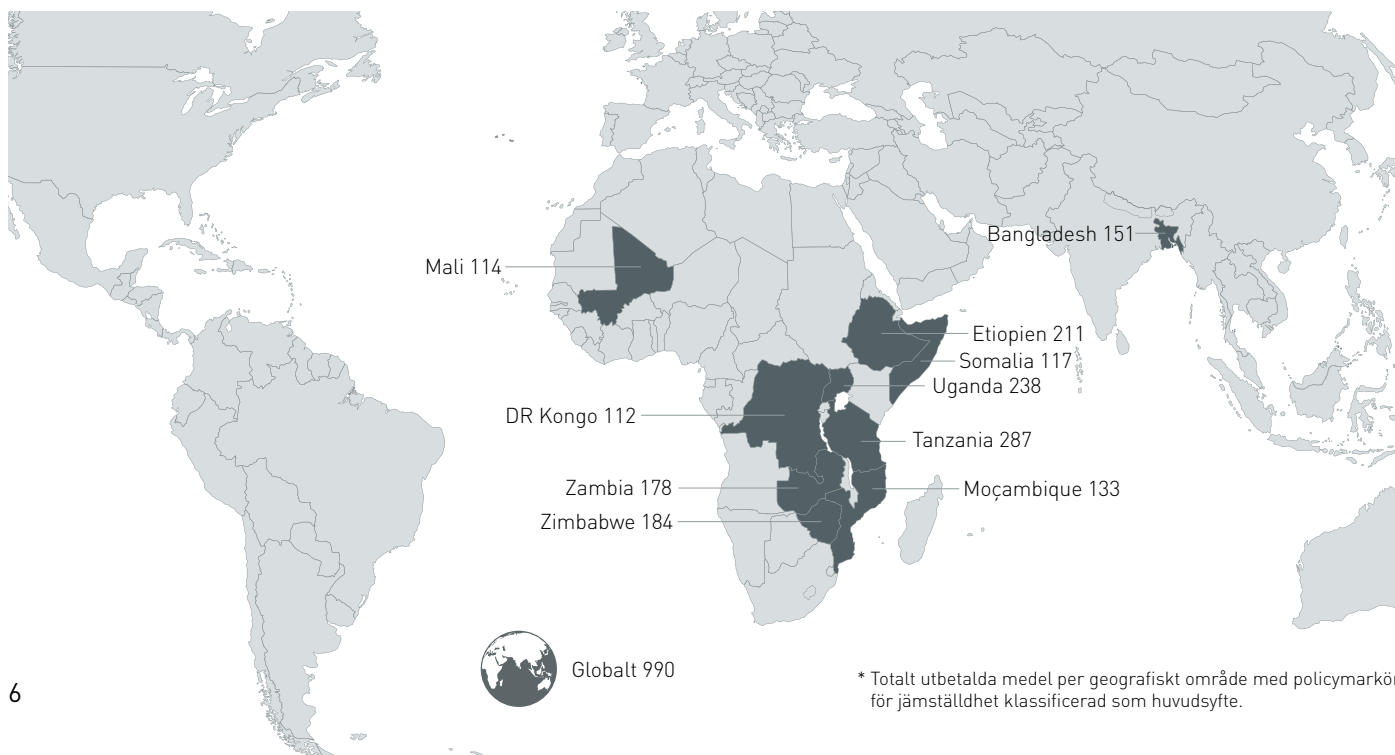
Vi genomför insatser som stärker kvinnors möjligheter att själva bestämma över sin ekonomi och sina arbetsvillkor. Andra prioriterade områden är att öka kvinnors politiska inflytande och beslutsfattande, se till att fler kvinnor och flickor får utbildning, främja kvinnors säkerhet och rätt att slippa våld, arbeta med män och pojkar för jämställdhet samt verka för kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Själva stödet kan se ut på olika sätt. Ett sätt är att stödja kvinnorättsorganisationer, ett annat att aktivt driva jämställdhetsfrågor i dialog med våra globala, regionala och lokala samarbetspartners.

Att bidra till ökad jämställdhet kan ske genom riktade insatser som har jämställdhet som huvudsyfte, men det kan också ske genom att integrera jämställdhet i en insats som har ett annat övergripande mål. Det kan också vara ett delsyfte, som integreras i en insats där huvudsyftet är ett annat. Jämställdhet tas också upp i dialog med samarbetsländer eller samarbetspartners. En så kallad jämställdhetsanalys ligger till grund för hur vi arbetar med jämställdhet i varje enskilt sammanhang.

På regeringens uppdrag tog Sida 2015 fram en handlingsplan för integrering av jämställdhet för perioden 2016–2018. Målet är att öka genomslaget för jämställdhet inom svenskt utvecklingssamarbete. Bland annat genom att öka stödet till biståndsinsatser där jämställdhet är själva huvudsyftet, till exempel inom områden som miljö och klimat, humanitärt stöd samt produktiva sektorer som marknadsutveckling, jordbruk och infrastruktur och genom att utveckla nya finansieringsformer för jämställdhet.

LÄNDER MED STORT BISTÅND FRÅN SIDA INOM JÄMSTÄLLDHET (MSEK)*

* Totalt utbetalda medel per geografiskt område med policymarkör för jämställdhet klassificerad som huvudsyfte.

UTVECKLING I VÄRLDEN

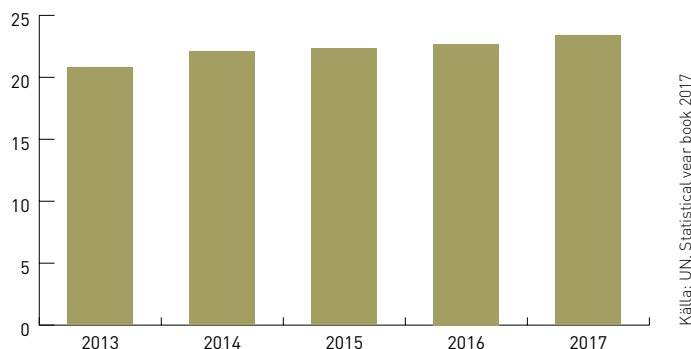
I dag är jämställdhetsfrågorna uppe på den internationella dagordningen i betydligt högre utsträckning än tidigare. Inte minst inom ramen för överenskommelser som exempelvis de Globala målen för hållbar utveckling, där jämställdhet mellan könen är integrerat i samtliga 17 utvecklingsmål och särskilt uttalat i mål nummer 5.

Men sammantaget har det globala arbetet för jämställdhet ändå upplevt flera bakslag under senare år. Det kan vi se inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, där kvinnors och flickors egenmakt begränsas av värdekonserverativa attityder, könsstereotypa normer och en miljö där det blir allt svårare för civilsamhällets organisationer att verka.

Detta drabbar kvinnorrättsorganisationer, som inte bara får det svårare att finansiera sina verksamheter utan också i högre grad blir utsatta för våld, trakasserier och marginalisering.

Ett aktuellt hot mot kvinnors hälsa är USA:s beslut 2017 att strypa bistånd till organisationer som jobbar med abortfrågan, oavsett om det handlar om abortvård, information eller opinionsbildning. Bedömare varnar för att beslutet kan leda till fler oönskade graviditeter och osäkra aborter samt ökad mödradödlighet. Med hjälp av initiativet #SheDecides har Sverige och andra länder bidragit med både politiskt och ekonomiskt stöd för att kompensera för USA:s beslut.

ANDELEN KVINNOR I VÄRLDENS PARLAMENT (%)

En fortsatt viktig fråga är kvinnors ekonomiska egenmakt, där konservativa värderingar, normer och lagstiftning samt brist på tillgång till ekonomiska resurser begränsar utvecklingen. Kvinnor utför ofta ett informellt och obetalt arbete och utsätts i hög grad för diskriminering, trakasserier och könsrelaterat våld.

En positiv utveckling är att medveten kvotering på beslutande nivåer, tillsammans med en rad andra åtgärder, bidragit till ett ökat politiskt deltagande bland kvinnor, även om de fortfarande saknar möjligheten att påverka områden som är viktiga för deras mänskliga rättigheter.

Varje dag dör **800 kvinnor** världen över i åkommor relaterade till graviditet.

I ett globalt perspektiv har **kvinnor 24 procent lägre lön** än männen.

SVENSKT BIDRAG

Grunden för vårt jämställdhetsarbete är planen för jämställdhetsintegrering för perioden 2015–2018. Vi ska arbeta med riktade insatser, det vill säga insatser där jämställdhet är huvudsyftet. Under 2017 motsvarade dessa insatser 20 procent av vårt samlade stöd, vilket kan jämföras med 18 procent under 2016.

Inom området kvinnors ekonomiska egenmakt har vi inlett nya samarbeten och utvecklat kvaliteten i stödet i flertalet samarbetsländer. Bland annat för att stärka kvinnligt entreprenörskap, arbeta med kvinnors landrättigheter och öka kvinnors tillgång till finansiering. Inom området kvinnors politiska deltagande och inflytande har vårt stöd lett till ett ökat antal kvinnor på beslutsfattande positioner. Inom området kvinnor, fred och säkerhet stödjer vi kvinnors deltagande

och inflytande i konfliktförebyggande arbete. Andra huvudområden för vårt jämställdhetsarbete är kvinnors och flickors tillgång till utbildning, könsrelaterat våld samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, vilket inte bara handlar om mänskliga rättigheter utan också är en förutsättning för fattigdomsbekämpning och samhällsutveckling i stort. Även initiativ för att engagera och utbilda män och pojkar är viktiga inom jämställdhetsarbetet.

Av Sidas samlade stöd under 2017 gick 69 procent till insatser där jämställdhet var prioriterat men inte själva huvudsyftet. I enlighet med vår jämställdhetsplan fortsatte arbetet med att stärka integreringen av jämställdhet inom produktiva sektorer som marknadsutveckling, jordbruk, energi, miljö och klimat samt nya finansieringsformer.

Med svenskt stöd fick **2 600 kvinnor i Syrien** vård efter könsrelaterat våld.

Stöd från Sida bidrog till utbildningen av **4 500 barnmorskor i Etiopien**.

INSATSER OCH PROJEKT

1. Guatemala. Bistånd bidrog till att 7 800 familjer kunde formalisera äganderätten till marken de brukar och att lagfarten även står i kvinnans namn.

2. Mali. Stöd till projekt som stärker kvinnors ekonomiska egenmakt minskar arbetsbelastningen för kvinnor.

3. Bangladesh. Stöd till småföretagande och stärkta marknadssystem bidrog till att kvinnors ekonomiska makt stärktes.

4. Zimbabwe. Stöd bidrog till att 68 lokala myndigheter tog fram jämställdhetsplaner och införde jämställdhetsbudgetering.

5. Västra Balkan. Tekniskt stöd, rådgivning och förmånliga lån hos lokala banker främjade kvinnors entreprenörskap.

6. Georgien. Stöd bidrog till att förslag om obligatorisk kvotering av kvinnor presenterades i parlamentet och att frivillig kvotering nu diskuteras.

7. Bolivia. Stöd till FN:s utvecklingsprogram gjorde det möjligt för kvinnor att ta fram regionala kvinnoagendor som överlämnades till parlamentet.

8. Afghanistan. Bistånd gjorde det möjligt att stödja genomförandet av en nationell handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet.

MÄNNISKAN I CENTRUM

” Jag pratar med människor om hur vi kan leva i harmoni med varandra, utan våld.”

EDINA LUTUFYO, LUSAKA, ZAMBIA

Edina är volontär i Chaisa, ett utsatt slumområde i utkanten av Lusaka. Efter att ha fått utbildning i hur man sköter sin ekonomi och driver företag arbetar hon i dag framför allt med kvinnors rättigheter i olika frågor, som hälsovård och relationer utan våld. Edina deltar också i Sida-stödda kampanjer för att sprida kunskap om samlevnad, jämställdhet och kvinnors rätt att vara en del av det ekonomiska, sociala och kulturella livet i alla samhällssektorer.

Foto: Nyokabi Kahura

ANALYS/LÄRDOMAR

Under senare år har ett antal internationella överenskommelser, som Agenda 2030, den globala handlingsplanen för utvecklingsfinansiering i Addis Abeba, klimatavtalet i Paris och Sendai-ramverket för katastrofriskreducering inkluderat ett jämställdhetsperspektiv och betonat vikten av kvinnors deltagande och inflytande i alla led.

Brist på finansiering, utmaningar i genomförandet samt värdekonserverativa attityder och könsstereotypa normer har lett till att dessa överenskommelser har ifrågasatts av vissa länder. Vi kan också konstatera att de senaste åren har inneburit bakslag för det globala arbetet för jämställdhet samt kvinnors och flickors rättigheter inom flera områden.

I många samarbetsländer förvärras situationen av ett krympande utrymme för civilsamhället, vilket också begränsar kvinnorättsorganisationernas möjligheter att arbeta.

Ett område som drabbats av bakslag är sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, där normer och värderingar undergräver kvinnors och flickors egenmakt. Det handlar exempelvis om oönskade graviditeter, tvångsäktenskap och könsstympning.

Det könsrelaterade våldet är utbrett i Sidas samarbetsländer, och då inte minst i de länder som befinner sig i väpnad konflikt. Sida arbetar brett för att stärka skyddet av kvinnor och flickor från alla typer av könsrelaterat och konfliktrelaterat sexuellt våld i samband med eller efter konflikter. Det kan handla om att stödja strategier för att motverka straffrihet för gärningsmännen eller bidra till etableringen av så kallade trygga zoner, där våldsutsatta flickor och kvinnor kan få vård, stöd och rådgivning.

DET KÖNSRELATERADE VÅLDET ÄR UTBRETT I SIDAS SAMARBETSLÄNDER, OCH DÅ INTE MINST I DE LÄNDER SOM BEFINNER SIG I VÄPNAD KONFLIKT.

När det gäller kvinnors ekonomiska egenmakt kan jämställdheten begränsas av normer, värderingar och lagstiftning men också av bristen på tillgång till ekonomiska resurser, konsekvenser av könsrelaterat våld och obetalt arbete i hemmet. Det här är ett område där vi tydligt kan se att vårt stöd börjar ge avtryck både regionalt och globalt inom såväl utvecklingssamarbetet som det humanitära arbetet.

Bland många aktuella initiativ på området märks arbetet med att förbättra värdekedjor i jordbruksprogram i Tanzania, arbetet med kvinnors markrättigheter i Rwanda samt ökad tillgång till finansiering för kvinnor i Zambia. Under året som gick har vi även bistått kvinnligt entreprenörskap och kapacitetsutveckling i Liberia, jämställdhet och resiliens i Mali samt småföretagande och stärkt marknadssystem i Bangladesh. I Östeuropa och på Balkan stödjer vi ett regionalt program för kvinnligt entreprenörskap, som omfattar tekniskt stöd,

kapacitetsutveckling, rådgivning och förmånliga lån i samarbete med lokala banker. Ett annat sätt att stärka kvinnors egenmakt är att formalisera kvinnors rätt att äga och arva mark vilket bidrar till ökad trygghet och kontroll över produktiva resurser för kvinnorna själva och för deras familjer.

Även initiativen för att öka kvinnors politiska deltagande och inflytande har visat goda resultat i våra samarbetsländer, ofta tillsammans med en medveten kvotering på beslutande nivåer i samhället. I Zimbabwe har vårt stöd bidragit till att 68 lokala myndigheter numera har jämställdhetsplaner och dessutom lägger budgetar som främjar jämställdhet och kvinnors prioriteringar. I Somalia har vi bidragit till införandet av en kvot på 30 procent kvinnliga parlamentariker, vilket har lett till att andelen kvinnor i landets parlament har ökat från 14 till 25 procent.

I SOMALIA HAR VI BIDRAGIT TILL INFÖRANDET AV EN KVOT PÅ 30 PROCENT KVINNLIGA PARLAMENTARIKER.

Kvinnors politiska deltagande och inflytande är viktigt även inom miljö- och klimatområdet, bland annat när det kommer till kvinnors tillgång till vatten och andra naturresurser, samt inom fred och säkerhet. Väpnade konflikter och brist på säkerhet utgör ett utbrett hot mot kvinnor och flickor i stora delar av världen och är därför också ett allvarligt hinder i arbetet med att uppnå jämställdhet. Sverige arbetar sedan flera år med att främja kvinnors deltagande och inflytande för att bidra till förebyggande av konflikt, konfliktlösning, hållbar fred samt ökad mänsklig säkerhet. Däribland i länder som Colombia, Sydsudan, Mali, Guatemala och Afghanistan.

Trots de betydande utmaningarna gör Sida bedömningen att svenskt bistånd har bidragit till ökad jämställdhet och förbättrade villkor för kvinnor och flickor under 2017. Vi kommer även fortsättningsvis att rikta särskilt fokus på att öka antalet riktade insatser och öka jämställdhetsintegreringen. En särskilt viktig del av vårt arbete framöver blir också att stödja kvinnorättsorganisationerna i deras betydelsefulla roll i förverkligandet av de Globala målen för hållbar utveckling och deras arbete för kvinnors och flickors rättigheter.

Miljö och klimat

Den globala uppvärmningen sker i en snabbare takt än vi har kunnat förutse och dess effekter blir allt mer allvarliga. Mest sårbara för klimatförändringarna och annan pågående miljöförstöring är de människor världen över som lever i fattigdom och som är beroende av naturresurser för sin omedelbara överlevnad. För att minska fattigdomen måste vi därför satsa på miljömässigt hållbara initiativ som innebär att alla får tillgång till resurserna.

HUVUDDRAG I STÖDET

En omgivande miljö med ett stabilt klimat och välfungerande ekosystem är en förutsättning för utveckling och mänskligt liv. Om vi ska kunna minska fattigdomen i världen, och bidra till ett hållbart samhälle på sikt, måste vi därför först och främst se till att förvalta jordens resurser på ett hållbart sätt.

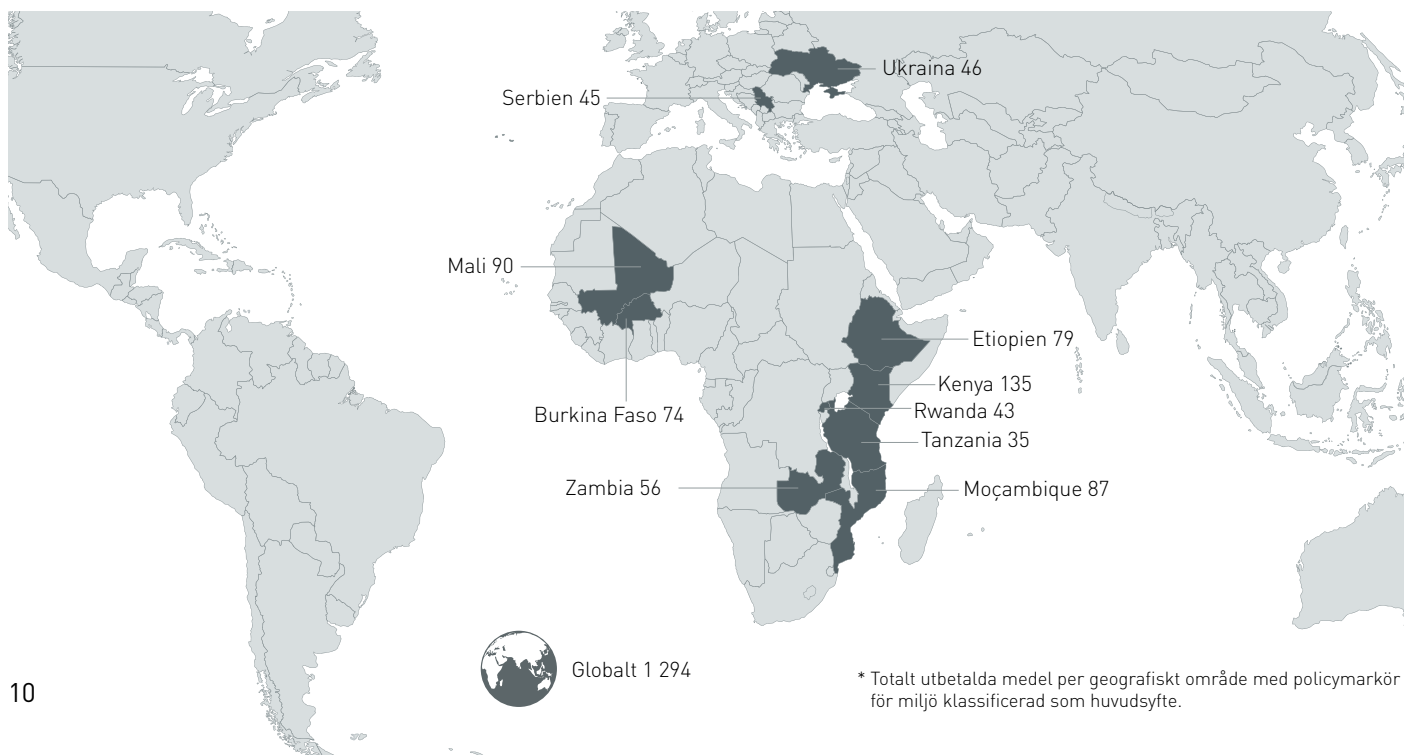
Både social och ekonomisk utveckling är beroende av naturresurser och ekosystemtjänster. Det innebär att en utarmning av resurser och ekosystem riskerar att begränsa möjligheterna för oss alla. Mest utsatta är de många människor som lever i fattigdom och som befinner sig i en redan utsatt situation med färre möjligheter att själva påverka sin försörjning.

En av Sidas viktigaste uppgifter är att bidra till en miljö- och klimatomfattande hållbar utveckling och ett hållbart utnyttjande av naturresurser. Det innebär bland annat att vi bidrar till insatser som minskar både utsläpp och negativ miljöpåverkan. I biståndet ingår även att stödja människors och samhällens ansträngningar för att anpassa sig till redan pågående klimatförändringar och annan miljöförstöring.

Därför har Sida som mål att samtliga biståndsinsatser ska genomsyras av ett miljö- och klimatperspektiv. Detta innebär att alla våra insatser ska bedömas utifrån eventuella miljöaspekter. En bedömning som bland annat inkluderar om och hur en insats kan bidra till miljömässigt hållbar utveckling. Bedömningen ska också visa i vilken utsträckning insatser och berörda målgrupper är sårbara för, och kan påverkas av, exempelvis klimatförändringarna.

Det är viktigt att säkerställa att insatsen inte bidrar till negativ miljöpåverkan. Därför finansierar vi insatser, teknikspridning och kapacitetsutveckling som förbättrar levnadsvillkoren för dem som lever i fattigdom utan att jordens resurser för den skull sinar. Vårt stöd kan se ut på olika sätt. Det kan till exempel handla om att bidra till en miljömässigt hållbar livsmedelsproduktion. Vi kan också stödja bevarandet av biologisk mångfald och ekosystem eller se till att människor får tillgång till rent vatten och förnybar energi. Bidrag till riktade miljöinsatser, det vill säga insatser där miljö och klimat är själva huvudsyftet, kan till exempel omfatta stöd till miljöförvaltningar, miljöorganisationer och kemikaliehantering.

LÄNDER MED STORT BISTÅND FRÅN SIDA INOM MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET (MSEK)*

* Totalt utbetalda medel per geografiskt område med policymarkör för miljö klassificerad som huvudsyfte.

UTVECKLING I VÄRLDEN

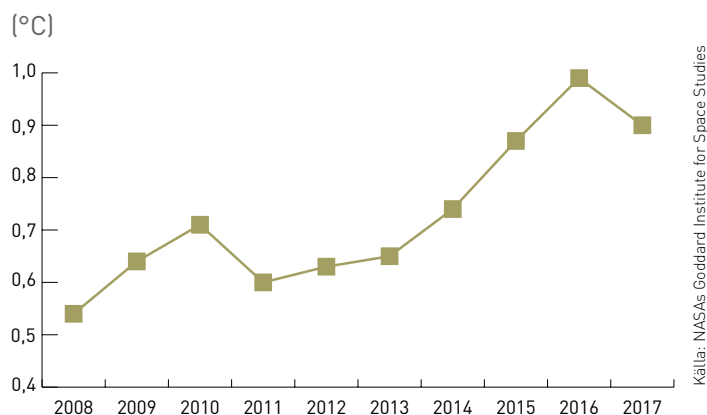
Klimatförändringarna sker snabbare än vad tidigare prognoser har visat, och dess konsekvenser i form av temperaturökningar, höjda havsnivåer och extrema väderomslag blir allt mer allvarliga. Det har också blivit mer uppenbart i vilken utsträckning vi själva påverkar de ekosystem och ekosystemtjänster som vi alla är så beroende av.

Vi vet i dag att ohälsosam miljö kan kopplas till ungefär vart fjärde dödsfall i världen. Det handlar om sådant som bekämpningsmedel i jordbruket, flamskyddsmedel inom elektroniktillverkningen, tungmetaller i gruvindustrin eller luftföroreningar i storstäder som Nairobi, New Delhi och Beijing. Uppemot 92 procent av alla dödsfall som beror på föroreningar äger rum i låginkomst- eller medelinkomstländer. Samtidigt ökar medvetenheten bland politiker och andra beslutsfattare om vad dessa föroreningar leder till i form av mänskligt lidande och samhällskostnader.

I de Globala målen för hållbar utveckling tas miljö- och klimatfrågorna upp i målen 2, 6, 7, 11, 12, 13, 14 och 15, vilket visar vilken vikt det internationella samfundet fäster vid frågorna. Andra aktuella exempel där världens ledare har gått samman är avtalet från klimatkonventionens 21:a partsmöte, 2015 i Paris, som uppmanar länderna att bidra till att den globala uppvärmningen blir mindre än två grader,

GLOBALT TEMPERATURINDEX UNDER ÅREN 2008–2017

Förändringen i den globala medeltemperaturen vid jordytan i relation till medeltemperaturen under åren 1951–1980.

och diskussionerna på den internationella klimatkonferensen COP22 i Marrakesh om hur tvågradersmålet ska kunna uppnås. Under 2017 behandlades marina frågor på Havskonferensen SDG 14 i New York, och FN:s speciella sändebud för miljö och mänskliga rättigheter diskuterade bland annat vilka konsekvenser förlorad biologisk mångfald får för urfolk.

Ohälsosamma miljöer ligger bakom nästan **ett av fyra dödsfall** i världen.

Antalet klimatrelaterade katastrofer har **mer än fördubblats** de senaste 40 åren.

SVENSKT BIDRAG

Miljö- och klimatomfattig hållbarhet är en viktig utgångspunkt för svenskt utvecklingssamarbete, och vårt arbete inom området sker i dag med en kombination av riktade insatser, integrerade insatser och dialog med samarbetspartners. Däribland globala, nationella och lokala organisationer samt aktörer inom forskning, näringsliv och offentlig sektor.

Under 2017 bidrog Sida till cirka 2,9 miljarder kronor i stöd till insatser med miljöutveckling och hållbart utnyttjande som huvudsyfte, vilket är mer än både 2016 (2,4 miljarder) och 2015 (2,1 miljard). Det motsvarar cirka 14 procent av vårt samlade bistånd. Stödet kan se ut på flera olika sätt. En stor andel går till miljöskydd, bland annat i form av stöd till miljöförvaltningar, miljöorganisationer, kemikaliehantering och riktade klimatinnsatser. Andra stora områden för svenskt

bistånd är vatten och sanitet, energiförsörjning, skogsbruk och jordbruk. Insatser sker även för att minska risken för katastrofer.

Med riktat stöd på klimatområdet bidrar vi till att öka både samarbetsländerns och intressentgrupperns möjligheter att delta i klimatförhandlingar och få tillgång till klimatfinansiering. Inom andra samarbeten bidrar vi till att stärka motståndskraften, eller resiliensen, samt minska sårbarheten för extrema väderhändelser och katastrofer. Till exempel genom att finansiera byggandet av skyddsrum mot cykloner i Bangladesh, stödja arbetet för ett mer hållbart fiske i Sydostasien eller bistå utvecklandet av system som kan varna småjordbrukare inför en översvämning. Sida bidrar även med medel till miljömässigt hållbara produktionsmetoder.

I Mali bidrog Sida till att restaurera skövad skog med **100 000 skogsplanter**.

Stöd till rysk avloppsrening minskade utsläppen i Östersjön med **726 ton kväve per år**.

INSATSER OCH PROJEKT

1. Mali. Nationellt och globalt stöd till klimatarbetet ledde till att klimatfinansiering i större utsträckning når ut lokalt.

2. Serbien. Bistånd med strategisk betydelse för byggande av kompetens och kapacitet kring miljöaspekterna av EU-närmande och EU-förhandlingar.

3. Ryssland. Stöd bidrog till minskade utsläpp i Östersjön av nedbrytbara biologiska substanser och kväve.

4. Indien. Med enkla och kostnadseffektiva åtgärder kunde textiltillverkare minska förbrukningen av vatten, kemikalier och energi.

5. Kenya. Tolv föreningar för användare av vatten fick hjälp att utveckla allokeringsplaner för att undvika konflikter.

6. Uganda. Stöd till regionala jordbruksprogram gav småskaliga jordbrukare möjlighet att sälja miljövänliga produkter.

7. Bangladesh. Sidas stöd bidrog till bygget av stora skyddsrum där tusentals människor kan söka skydd undan cykloner.

8. Chile. Bistånd stärkte förutsättningarna för hållbart fiske och skydd av ansjovis, som är världens största enskilda fiskart.

MÄNNISKAN I CENTRUM

”Ju mer jag besprutade, desto mer angreps grödorna. Dessutom hade jag hela tiden hälsoproblem. Nu mår jag bättre och orkar mer.”

KHAM KHENG, LAOS

Den ekonomiska tillväxten i Sydostasien är inte bara av godo; en ökad användning av kemikalier både inom jordbruk och industri drabbar befolkningens hälsa och livsmiljö. För att förbättra kontroll, märkning och kunskap finansierar Sida ett regionalt samarbete och bidrar på så sätt till att stärka institutioner, klargöra lagstiftning och minska risker.

Foto: Deepa Ravindran/PANAP

ANALYS/LÄRDOMAR

Fjolårets verksamhet på miljö- och klimatområdet följde de globala överenskommelser som slår fast att både utveckling och mänsklig välfärd är beroende av att vi förvaltar ekosystemtjänsterna på ett hållbart sätt och hanterar miljörelaterade risker som klimatförändringarna.

Vårt riktade stöd på miljö- och klimatområdet har bland annat bidragit till att stärka låginkomstländers kapacitet att förhandla inom FN:s klimatkonvention UNFCCC. Vi har också stärkt låg- och medelinkomstländers kapacitet att rapportera och verifiera utsläpp samt bidragit till att den så kallade klimatfinansieringen kommer lokala samhällen till godo i högre grad än tidigare.

Ett aktuellt exempel är Sidas finansiering av den brittiska organisationen IIED:s program i Kenya, Tanzania, Mali och Senegal. Programmet ger lokala samhällen på landsbygden möjlighet att ansöka om medel från särskilda klimatfonder för att genomföra klimatanpassningsprojekt. Tanken är att lokalbefolkningen själv ska bestämma vad som ska göras. De flesta ansöker om stöd för att kunna hantera och förvalta vattenresurser. Det kan räcka med förhållandevis enkla investeringar för att bättre ta vara på regnvatten och grundvatten och skydda betesmarker från torka under de återkommande torrperioderna. Ett annat initiativ inom samma program är satsningen på att förmedla väder- och klimatprognoser på landsbygden via radio och sms.

Flera av våra samarbeten har bidragit till ökad motståndskraft, eller resiliens, och minskad sårbarhet för extrema väderhändelser och katastrofer. Ett exempel är stödet till

ETT EXEMPEL ÄR STÖDET TILL DET REGIONALA PROGRAMMET AFRICAN RISK CAPACITY, SOM BLAND ANNAT ERBJUDER NATIONELLA KATASTROFFÖRSÄKRINGAR.

det regionala programmet African Risk Capacity, som bland annat erbjuder nationella katastrofförsäkringar. Målet med dessa försäkringar är att på sikt minska behovet av humanitärt bistånd till länder som drabbas av torka, översvämningar, orkaner eller pandemier.

När det kommer till miljömässigt hållbar produktion och konsumtion samverkar Sida med FN och andra organisationer. En av våra samarbetspartner är Världsnaturfonden WWF, som bidrar till att påverka de globala leveranskedjorna för ökad hållbarhet för viktiga råvaror som palmolja, timmer, bomull, tonfisk, odlad fisk samt papper och pappersmassa.

Ett mål är att minska användningen av kemikalier inom både jordbruket och industrin. Det är också målet för det Sida-finansierade regionala programmet Towards a Non-toxic South East Asia i Vietnam, Myanmar, Laos, Kambodja

och Thailand, som sedan starten 2007 har bidragit till att stärka institutioner, förbättra lagstiftningen samt utbildat jordbrukare i ekologiskt jordbruk och riskerna med kemiska bekämpningsmedel.

Ett annat viktigt område för svenskt bistånd är rening och avfallshantering. Sedan slutet av 1990-talet har Sverige gett stöd till ett 30-tal VA-projekt i Östersjöregionen, och under 2017 åtgärdades de sista stora utsläppen från större städer runt Östersjön. Svenskt bistånd har gått till investeringar i teknisk utrustning och till stöd för att reformera och utveckla lokala VA-bolag. Bland annat i S:t Petersburg, där vi har bidragit till att åtgärda direktutsläpp från industrier och bostadsområden i floden Neva. Det svenska stödet till avloppsrening i Ryssland har lett till att utsläppen i Östersjön har minskat med 138 ton biologiskt nedbrytbara substanser per år.

UNDER 2017 BIDROG SIDA MED UNGEFÄR 500 MILJONER KRONOR I STÖD TILL INSATSER INOM OMRÅDET VATTEN OCH SANITET DÄR SAMTIDIGT MILJÖ ÄR HUVUDSYFTET.

Under 2017 bidrog Sida med ungefär 500 miljoner kronor i stöd till insatser inom området vatten och sanitet där samtidigt miljö är huvudsyftet. Det handlar framför allt om stöd till initiativ som minskar effekterna av klimatförändringarna på människor och deras vardag, inte minst genom att säkerställa tillgången till vatten och toaletter. Det kan handla om att kartlägga vattenresurser i Jemen eller hantera gränsöverskridande vattenresurser i Afrika, Sydostasien och Mellanöstern eller minska textilindustrins förbrukning av vatten, kemikalier och energi i Indien, Bangladesh, Kina, Turkiet och Etiopien med hjälp av enkla och kostnadseffektiva metoder som minskade användningen av vatten med 7 procent. Hanteringen av vattenresurser är vanligtvis också en integrerad del av biståndet till klimatanpassningen av jordbruk, till exempel i form av stöd till effektivare bevattning i länder som Bolivia, Burkina Faso och Etiopien.

Det är uppenbart att vi står inför enorma utmaningar inom området klimat och miljö på flera olika sätt, inte minst när det gäller hur föroreningar, förlust av ekosystemtjänster och klimatförändringen påverkar de många människor världen över som lever i fattigdom. Men vi kan också konstatera att svenskt bistånd ger viktiga bidrag till arbetet med att stärka en miljö- och klimatområdet hållbar utveckling och ett ansvarsfullt utnyttjande av naturresurser. Både genom att stödja arbetet på olika nivåer och genom att arbeta inom viktiga sektorer som vatten, energi och lantbruk.

Fredliga och inkluderande samhällen

Väpnade konflikter och våld utgör ett av de största hindren för en hållbar utveckling. De orsakar inte bara ett enormt mänskligt lidande utan gör det också ännu svårare för människor att ta sig ur fattigdom. En betydande del av Sidas samarbetsländer befinner sig i en konflikt- eller postkonfliktsituation, och ungefär hälften av våra insatser har i dag fred och säkerhet som huvudsyfte eller delsyfte.

HUVUDDRAG I STÖDET

Sidas verksamhet riktas i allt högre grad till länder som präglas av konflikt och kriser. I dessa miljöer där människor har som svårast att ta sig ur fattigdom, sårbarheten är större och den mänskliga säkerheten är åsidosatt förutsätts biståndet i framtiden också ha sin viktigaste roll att spela. Väpnade konflikter och våld bidrar till att skapa fattigdom. Som ett exempel minskade livsmedelssäkerheten i världen under 2016 för första gången på många år som en direkt följd av konflikter och kriser.

Mänsklig säkerhet är en av fyra dimensioner av fattigdom i den multidimensionella fattigdomsanalys som Sida använder för att bättre rikta verksamhet mot att bekämpa fattigdom i alla dess dimensioner. En förståelse för hur fred och säkerhetsdynamiken påverkar fattigdom, men också för hur utvecklingen inom andra områden såsom miljö/klimat samt politik/institutioner påverkar mänsklig säkerhet är nödvändig.

Riktade insatser till stöd för fred och säkerhet är en viktig del av vårt arbete. Sida stödjer fredsbyggande insatser i ett antal länder med såväl pågående som avslutade väpnade konflikter. Vi bidrar också med stöd till insatser som främjar

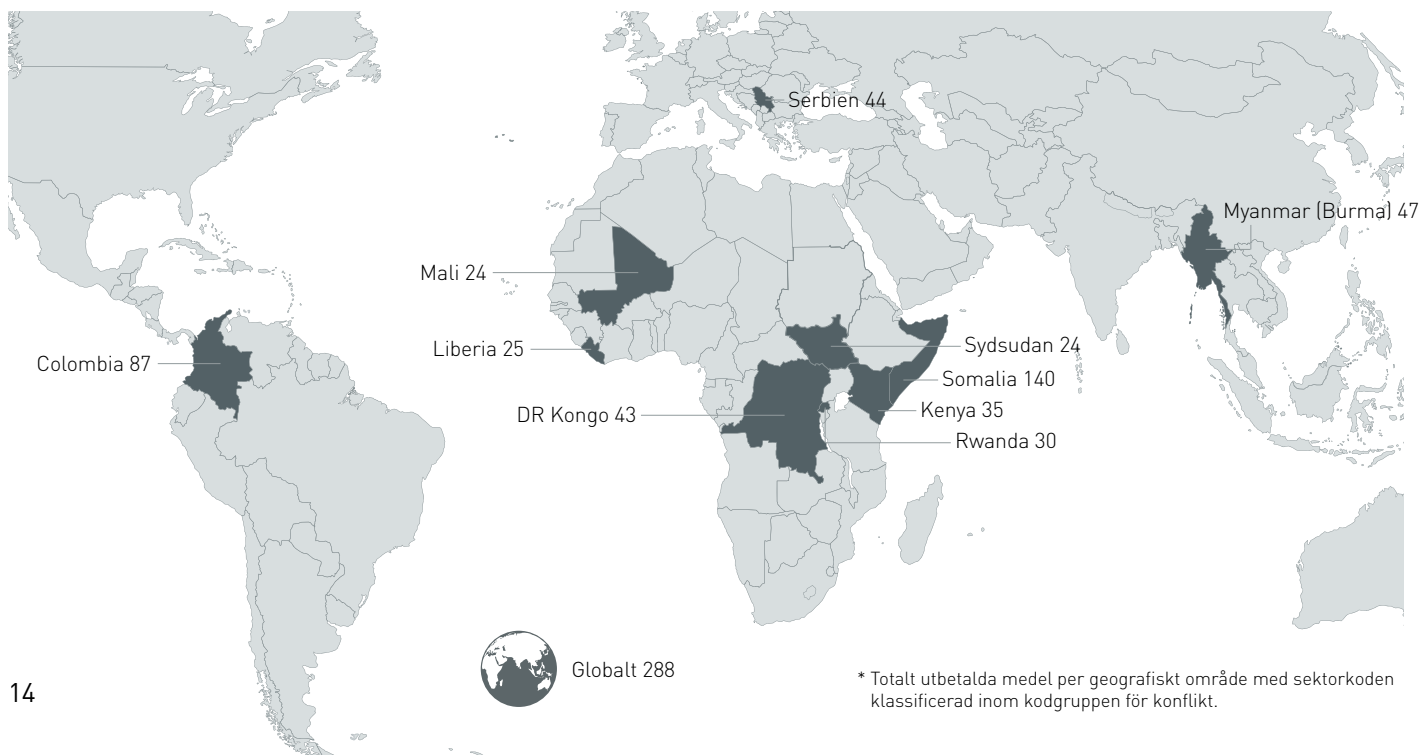
demokratin och respekten för mänskliga rättigheter samt förebyggande arbete som minskar risken för att konflikter trappas upp och blir våldsamma.

Sida tillämpar en konfliktkänslig ansats i biståndet vilket innebär att vi undersöker noga hur en eventuell biståndsinsats påverkar konfliktodynamiken i det aktuella samhället.

Dessutom arbetar vi aktivt med att stödja kvinnorrättsorganisationer och inkludera kvinnor i det fredsbyggande arbetet, i enlighet med FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet som fastslår att kvinnor ska garanteras fullt och lika inflytande i arbetet med att förebygga, hantera och lösa konflikter. Sida stödjer också genomförandet av andra viktiga FN-resolutioner som stärker barnens skydd mot våld och övergrepp vid väpnade konflikter och slår bland annat fast att barn inte får utnyttjas som soldater.

I augusti 2017 fattade regeringen beslut om den Strategi Hållbar fred 2017–2022, som innebär ett ökat fokus på området fredliga och inkluderande samhällen. Den nya strategin innebär även att biståndet till området framöver kommer att ligga på högre nivåer än tidigare år.

LÄNDER MED STORT BISTÅND FRÅN SIDA INOM FRED OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN (MSEK)*

* Totalt utbetalda medel per geografiskt område med sektorkoden klassificerad inom kodgruppen för konflikt.

UTVECKLING I VÄRLDEN

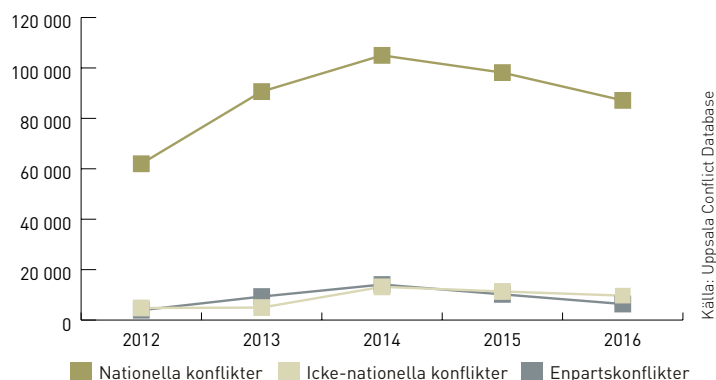
Efter en period som såg en stadig minskning av väpnade konflikter och deras dödlighet har utvecklingen sedan 2010 vänt med såväl ökat antal väpnade konflikter i världen som ökade dödstal.

Våld och väpnade konflikter erkänns i dag som ett av de största hoten mot både utveckling och fattigdomsbekämpning, och allt fler av världens fattiga lever i dag i länder som präglas av väpnad konflikt och våld. Dagens konflikter kännetecknas av multidimensionella och sammanlänkade orsaker och drivkrafter, och även om många av dem är lokala så leder inblandningen från andra länder och konflikter till att konflikterna blir gränsöverskridande och mer svårlösta.

Denna utvecklingen har varit mest markant i Mellan-östern och Nordafrika. Säkerhetsrådet har även försämrats i Asien och Europa, där våldsamt extremism och konflikterna i Turkiet och Ukraina är de främsta orsakerna till våld och instabilitet.

Behovet av att rikta mer fokus på en fredlig och inkluderande utveckling uppmärksammas av Agenda 2030 både

ANTALET DÖDSOFFER I KONFLIKTER I VÄRLDEN

i Globala målet 16 om fredliga och inkluderande samhällen och integrerat i hela Agendan. Under 2018 förnyade FN:s säkerhetsråd och Generalförsamling sina åtaganden till stöd för hållbar fred.

I länder i konflikt eller post-konflikt är **mödradödligheten 1,5 gånger högre** än snittet globalt.

Sedan inbördeskriget i Colombia har ungefär **192 000 hektar land** lämnats tillbaka till de ursprungliga ägarna.

SVENSKT BIDRAG

Ungefär hälften av Sidas insatser har numera fred och säkerhet som huvudsyfte eller delsyfte, vilket innebär en ökning jämfört med för några år sedan. I fjol var temat ett huvudsyfte i 8 procent av insatserna och ett delsyfte i 47 procent av insatserna. Under 2017 uppgick Sidas stöd inom området till 991 miljoner kronor, vilket är en rejäl ökning jämfört med föregående år.

I väpnade konflikter och kriser pågår ofta det långsiktiga utvecklingsbiståndet parallellt med akuta humanitära insatser för att rädda liv och lindra nöd. Ett aktuellt exempel är Syrien, där Sverige har en regional strategi för Syrien-krisen för åren 2016–2020 enligt vilken Sida ska inrikta sitt stöd på att förbättra förutsättningarna för en framtida fred och en hållbar återuppbyggnad.

Sida prioriterar stöd till insatser som riktar in sig på orsakerna till konflikterna eller stärker förmågan att motstå kriser och hantera konflikter på ett fredligt sätt, inklusive dialog och medling. Andra områden som vi stödjer är ett meningsfullt

deltagande av kvinnor och ungdomar i fredsprocessen, skydd av barn i konflikt, minröjning och kontroll av små och lätta vapen samt stöd till processer för rättvisa och ansvarsutkrävande efter konflikter, så kallad övergångsrättvisa.

En av våra största utmaningar är att det på många håll har blivit allt svårare för civilsamhällets organisationer att arbeta fritt. En anledning är de senaste årens inskränkningar av demokratiska rättigheter i flera av våra samarbetsländer. Biståndsinsatser försvåras även av de begränsade möjligheterna att samarbeta med institutioner i konflikttrabbade områden.

Ytterligare en utmaning är den globala underfinansieringen av insatser för konfliktförebyggande och fredsbyggande. Flera viktiga bilaterala givare har också dragit ned på sitt långsiktiga och icke öronmärkta stöd till fredsbyggande aktörer, med följd att Sida blir en av få så kallade kärnstöds-givare till dessa strategiska partners.

1 800 personer deltar regelbundet i Sidastödda fredsbyggande samtalsgrupper i Syrien.

Under 2017 rörde Sidas samarbetspartners **3 000 kvadratmeter minfält** i bland annat Irak.

INSATSER OCH PROJEKT

1. Guatemala. Långsiktigt stöd har bidragit till att stärka rättsstatens principer och minskad straffrihet.

2. Moldavien. Stöd till fredlig konflikthantering och konfliktlösning i Transnistrien, vilket bidrog till stärkt dialog mellan folkförsamlingen i Gagauzien och Moldaviens parlament.

3. Colombia. Stöd till pågående fredsförhandlingar mellan den colombianska regeringen och gerillarörelsen ELN.

4. DR Kongo. Stöd till Unicefs program för avvapning och återintegrering av flickor och pojkar som varit rekryterade till väpnade grupper.

5. Rwanda. Stöd till uppbyggnaden av effektiva, inkluderande och ansvarstagande institutioner som bidrar till minskad straffrihet och stärkt övergångsrättvisa.

6. Somalia. Bistånd har lett till stärkt nationell och lokal motståndskraft mot konfliktrelaterade kriser samt ökad kapacitet att hantera konflikter med fredliga medel.

7. Ukraina. Stöd till UNDP:s program med fokus på fredsbyggande och försoning i ukrainska Donetsk och Luhansk oblasts.

8. Filippinerna. Stöd till strategiska partners som bland annat främjar kvinnors rättigheter och deltagande i fredsavtalet.

MÄNNISKAN I CENTRUM

” Trots torkan har vi i år lyckats mycket bättre med boskapen än föregående år, jag kan inte tro att det är sant.”

DANIELA CASTILLO, COLOMBIA

Den väpnade konflikt som pågått i Colombia i över 50 år har orsakat stort lidande för befolkningen och tvingat mer än sju miljoner människor på flykt sedan 1985. Daniela förlorade båda sina föräldrar i konflikten och placerades åtta år gammal på barnhem. Tack vare en ny lag och Sidas stöd för att se till att den efterlevs, har hon och många andra flyktingar nu fått tillbaka sin mark.

Foto: Sida

ANALYS/LÄRDOMAR

De senaste årens utveckling med utdragna väpnade konflikter på många håll i världen fortsatte under 2017. Bland de värsta konflikthärdarna märks flera av de länder som tar emot störst bilateralt stöd från Sverige, däribland Afghanistan, Somalia, Palestina, Syrien och Demokratiska republiken Kongo.

Kännetecknande för flera av de pågående konflikterna är att det är fortsatt svårt att komma fram till fredliga lösningar. En utveckling som beror på att de väpnade konflikterna engagerar allt fler aktörer och blir allt mer komplexa. Dagens konflikter drabbar civila i högre grad än tidigare, då krigföringen riktas mot civilbefolkningen bland annat genom terrorattacker på offentliga platser och attacker mot skolor och hälsoinstitutioner samt genom sexuellt och könsrelaterat våld.

Inom både svenskt och internationellt bistånd blir det allt viktigare att förstå hur våldsamma konflikter påverkar utveckling, vilket var anledningen till att Sida 2015 fick en reviderad instruktion från regeringen med innebörden att hela verksamheten ska genomsyras av ett integrerat konfliktperspektiv.

FÖR ATT UPPNÅ VARAKTIGA EFFEKTER PÅ NATIONELL ELLER REGIONAL NIVÅ KRÄVS OFTA ETT SAMSPEL MELLAN POLITIK, SÄKERHET OCH UTVECKLING.

För att uppnå varaktiga effekter för fred på nationell eller regional nivå krävs ofta ett samspel mellan politik, säkerhet och utveckling. Ett exempel är Colombia, där svenskt utvecklingssamarbete bidrog till 2016 års fredsavtal mellan landets regering och Farc-gerillan, och där Sverige i dag har en viktig roll som stöd i genomförandet av fredsavtalen.

Våra insatser kan också bidra till att stärka skyddet av civila i väpnade konflikter och genomföra inkluderande fredsprocesser. Ett annat exempel är stödet till uppbyggnaden av effektiva, inkluderande och ansvarstagande institutioner i länder som befinner sig i eller har befunnit sig i konflikt, som Rwanda, Bosnien och Guatemala, där vi tillsammans med den guatemalanska Åklagarmyndigheten har bidragit till att personer som begått brott under konflikten kunnat hållas ansvariga.

I juni 2017 fattade regeringen beslut om en ny samarbetsstrategi för Irak 2017–2021 med nytt stärkt fokus för Sida på fredliga och inkluderande samhällen och ökad jämställdhet. Totalt omfattar strategin om bistånd på cirka 1 miljard kronor.

I länder som Liberia, Myanmar och Ukraina har vi bidragit till insatser som stärker ländernas motståndskraft mot kriser och ökar deras kapacitet att hantera konflikter med fredliga medel. Det handlar exempelvis om att kunna hantera eventuella tvister om land och naturresurser på fredlig väg.

Insatser kan även fokusera på inkluderande dialog- och fredsprocesser, som i Moldavien, där vi är en av få givare som stödjer fredlig hantering och lösning av konflikten i Transnistrien. Ett initiativ som har bidragit till att främja en formell dialog mellan folkförsamlingen i Gagauzien och Moldaviens parlament.

SIDA BIDROG AKTIVT TILL ATT TA FRAM SVERIGES NYA NATIONELLA HANDLINGSPLAN FÖR KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET, SOM ÄR EN PRIORITERAD FRÅGA

Sida bidrog aktivt till att ta fram Sveriges nya nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet, som är en prioriterad fråga i den nuvarande regeringens feministiska utrikespolitik. Ett av de viktigaste målen är att stärka kvinnors skydd och meningsfulla deltagande och inflytande i fredsprocesser, i enlighet med FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet samt åtföljande resolutioner.

När det gäller väpnade konflikter är vi extra uppmärksamma på situationen för barn och unga, som ofta är betydligt mer utsatta och sårbara för våld eller hot om våld än vuxna.

UNDER 2017 KUNDE VI BIDRA TILL ATT STÄRKA SKYDDET FÖR BARN I ETT ANTAL KONFLIKT- OCH POSTKONFLIKT-OMRÅDEN.

Under 2017 kunde vi bidra till att stärka skyddet för barn i ett antal konflikt- och postkonflikt-områden. Med hjälp av politisk dialog och andra insatser kunde vi till exempel bidra till att barnsoldater i Demokratiska Republiken Kongo, Sudan och Somalia släpptes fria och återintegrerades i samhället.

Andra områden där vi har uppnått resultat är stärkandet av lokal kapacitet för konfliktlösning på landnivå i exempelvis Somalia, DRK och Mali, stärka kvinnors och marginaliserade grupperas deltagande i fredsprocesserna i Colombia och Myanmar samt upprätthållandet av FN-systemets kapacitet för konfliktförebyggande.

Framöver är målet att öka antalet insatser så att svenskt bistånd kan fortsätta att bidra till ett mer omfattande deltagande i fredsprocesser, förebyggande av väpnade konflikter samt freds- och statsbyggande. Andra viktiga områden är stödet till övergångsrättvisa, minhantering och fredlig konfliktshantering.

Humanitärt

De humanitära behoven i världen har ökat kraftigt under de senaste tio åren. Under 2017 befann sig drygt 65 miljoner på flykt undan väpnade konflikter, miljö- och klimatrelaterade kriser, naturkatastrofer och epidemier. I en tid när det internationella biståndet inte täcker behoven prioriterar Sida livräddande insatser. Under året uppgick Sveriges samlade humanitära stöd till 4 miljarder kronor.

HUVUDDRAG I STÖDET

Målet med det svenska humanitära biståndet är att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet för nödlidande människor som har utsatts för, eller riskerar att utsättas för, väpnade konflikter, naturkatastrofer och andra katastrof-liknande förhållanden.

Sida bidrar med både materiellt stöd och skyddsinsatser. Det materiella stödet kan vara mat, vatten, näring, husrum, sanitet eller sjukvård. En skyddsinsats kan innebära evakuer- ing, att bli registrerad som flykting eller att få tillfälligt boende. Eftersom det humanitära biståndet utgår från internationella överenskommelser, och dess främsta mål är att avhjälpa akut nöd, arbetar Sida än mer med ansvarfull utfasning av det humanitära stödet, men även med mer långsiktiga lösningar.

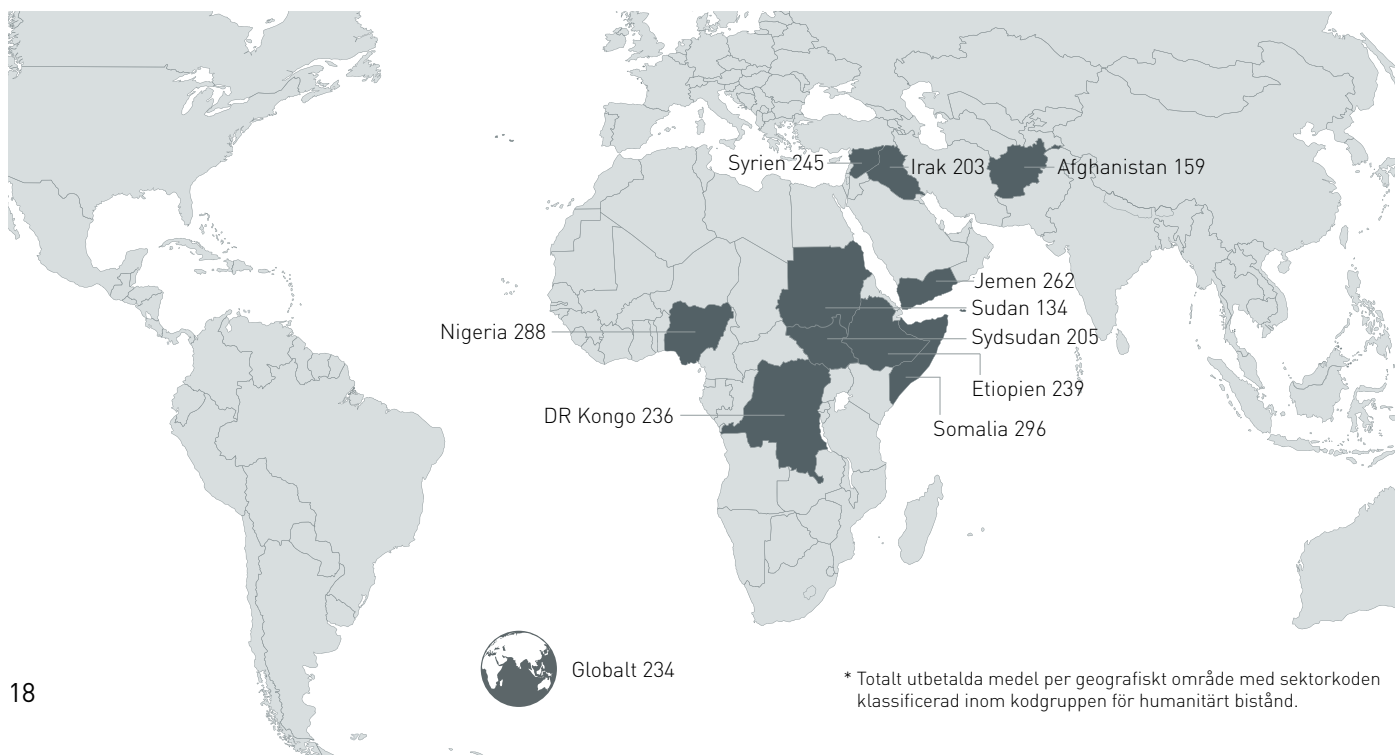
Sveriges humanitära bistånd utgår från de globala humanitära behoven, de fyra humanitära principerna huma- nitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende enligt FN:s resolution 46/182 samt internationell humanitär rätt, inter- nationell flyktingrätt och de mänskliga rättigheterna.

Det betyder bland annat att biståndet ska baseras på en objektiv och opartisk bedömning och att medlen ska betalas ut snabbt.

Samtliga insatser ska ta hänsyn till flickors, kvinnors, pojkars och mäns särskilda behov. Till exempel utsätts många flickor och kvinnor i större utsträckning för köns- relaterat våld medan pojkar och män är mer utsatta vid massavrättningar. Vi stärker människors och samhällens förmåga att skydda sig mot, och återhämta sig ifrån, kriser och katastrofer. Vi arbetar också aktivt för att stärka sam- spelet mellan akuta humanitära insatser och förebyggande långsiktigt utvecklingssamarbete.

Det globala humanitära biståndet har ökat under senare år men är ändå långt ifrån tillräckligt för att täcka de om- fattande och ofta komplexa behoven. Ett mått på detta är att FN:s humanitära organisationer under 2017 bara fick ihop cirka 50 procent av sina så kallade humanitära appeller, det vill säga det efterfrågade biståndet.

KRISER MED STÖRST HUMANITÄR FINANSIERING 2017 (MSEK)

* Totalt utbetalda medel per geografiskt område med sektorkoden klassificerad inom kodgruppen för humanitärt bistånd.

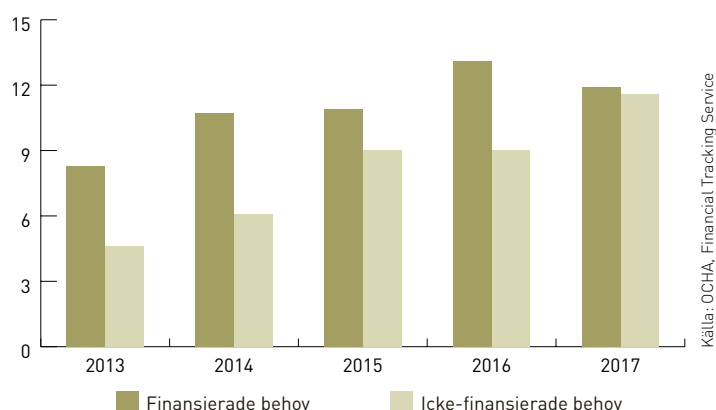
UTVECKLING I VÄRLDEN

Under de senaste tio åren har det globala behovet av humanitärt stöd ökat dramatiskt, framför allt på grund av ett antal stora och nya humanitära kriser framförallt i mellanöstern, och det i kombination med utdragna och svårlösta väpnade konflikter som har tvingat många miljoner människor på flykt. Men även miljö- och klimatrelaterade kriser, naturkatastrofer och epidemier har bidragit till att behovet av humanitära insatser i dag är större än någonsin tidigare. En annan trend är att människor befinner sig på flykt under allt längre perioder och att kriserna tenderar att bli alltmer utdragna och riskerar att bli kroniska.

Uppemot 141 miljoner människor världen över är i dag i behov av humanitära insatser för sitt uppehälle. Av dessa befinner sig 65 miljoner på flykt. En av de svåraste kriserna är den väpnade konflikten i Syrien, där uppemot 6,1 miljon människor befinner sig på flykt inom landets gränser. Därutöver har 5,5 miljoner människor tvingats fly landet. Det stora flertalet befinner sig i Turkiet, Libanon och Jordanien.

Andra omfattande kriser under 2017 var fördrivningen av ungefär 500 000 rohingyer från Myanmar samt den hotade svältkatastrofen i Jemen, Sydsudan, Nigeria och Somalia,

HUMANITÄRA BEHOV OCH FINANSIERING (MRD USD)

där cirka 20 miljoner människor stod inför risken att drabbas av svält.

Eftersom en humanitär kris påverkar alla sektorer i ett samhälle omfattas de stödande insatserna av samtliga 17 Globala mål för hållbar utveckling.

Av världens **65 miljoner flyktingar** är ungefär hälften barn.

Sedan konflikten i Syrien startade har cirka **11 miljoner människor** flytt från sina hem.

SVENSKT BIDRAG

I en tid när det globala humanitära biståndet inte räcker för att täcka de stora behoven prioriterar Sida livräddande insatser samt stöd och skydd till människor som drabbats i naturkatastrofer eller väpnade konflikter.

Under fjolåret uppgick Sveriges humanitära stöd till lite drygt 4 miljarder kronor, vilket motsvarar 19 procent av vårt totala bistånd. Det innebär en ökning sedan både 2015 och 2016, då vi gav 3 respektive 3,9 miljarder kronor i humanitärt bistånd. Svenska medel bidrog till att bistå nödställda människor i flyktingkriser, svältkatastrofer, epidemier, väpnade konflikter och naturkatastrofer.

Tillsammans med UD är vi bland de största givarna till FN:s kontor för samordning av humanitär hjälp (OCHA). Andra mottagare av svenskt stöd är FN:s flyktingorgan UNHCR, Rädda barnen, Läkare utan gränser, rödakorsrörelsen och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Den

större delen av Sidas humanitära stöd går till flertalet stora icke-statliga organisationer samt Röda Korset.

Hösten 2017 fattade Sveriges regering beslut om en ny strategi för Sveriges humanitära bistånd genom Sida 2017–2020, som bygger på 2016 års så kallade Grand Bargain-överenskommelse mellan humanitära givare och organisationer för en mer effektiv humanitär respons.

Enligt den nya strategin förväntas Sida bidra till behovsbaserade, snabba och effektiva insatser. Vi förväntas även kunna bidra till ökat skydd för krisdrabbade människor samt ökad respekt för den internationella humanitära rätten och de humanitära principerna, ökat inflytande för krisdrabbade människor samt stärkt kapacitet och effektivitet i det humanitära systemet.

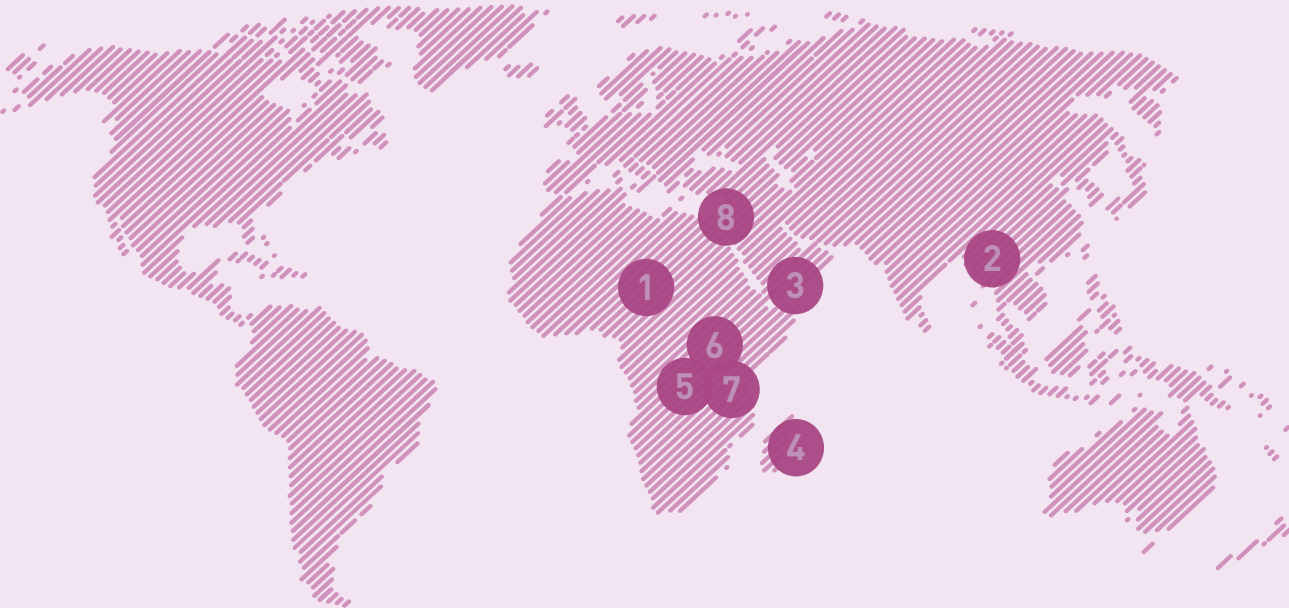

Under 2017 finansierade Sida cirka **200 snabba insatser** för humanitärt stöd.

67 procent av fjolårets humanitära anslag utbetalades redan under det första kvartalet.

INSATSER OCH PROJEKT

1. Nigeria. Sidas snabba insatser i bland annat Nigeria bidrog till att hejda en storskalig svältkatastrof.

2. Myanmar. Tack vare Rapid Response Mechanism kunde Sida bidra med humanitärt stöd inom 24 timmar till den akuta krisen då 500 000 rohingyer fördevis från Myanmar.

3. Jemen. Svenskt stöd bidrog till att begränsa antalet dödsfall i fjolårets omfattande koleraepidemi.

4. Madagaskar. Sida finansierade insatser mot cykloner och andra naturkatastrofer.

5. DR Kongo. Fortsatt höga stödnivåer till så kallade bortglömda kriser som exempelvis den i DR Kongo.

6. Sydsudan. Stöd från Sida finansierade skydd och stöd för hundratusentals flyktingar i regionala flyktingkriser i bland annat Sydsudan.

7. Uganda. Bistånd till registrering av flyktingar från Sydsudan bidrog till att minska människors sårbarhet.

8. Palestina. Stöd till psykosociala tjänster och juridisk assistans till människor på flykt som drabbats av våld.

MÄNNISKAN I CENTRUM

”Med kontantstöd kan vi själva avgöra vad vår familj behöver.”

ABD EL-ELLAH HARBA, JORDANIEN

Att skapa en tillvaro som är så lik den normala som möjligt, ger människor på flykt en möjlighet att behålla sin värdighet. Detta kan exempelvis gälla att gå i skolan eller att kunna bestämma över sin ekonomi. Abd El-Ellah och hans fru är flyktingar från Syrien. Med stöd från FN och Sida får de varje månad matkuponger, bidrag till barnens skolgång och ett kontantstöd som de själva disponerar. Det ökar deras självständighet och stimulerar samtidigt den lokala ekonomin.

Foto: Makmende Media

ANALYS/LÄRDOMAR

Under 2017 bidrog Sida med stöd i samband med flera omfattande och internationellt uppmärksammade humanitära katastrofer. Tack vare stöd i ett tidigt skede av den allvarliga nutritionskrisen i Nigeria, Somalia, Sydsudan och Jemen, där uppemot 20 miljoner riskerade att drabbas av extrem undernäring, kunde vi bidra till att hejda en annalkande storskalig svältkatastrof. En insats som vi sedan följde upp på plats i både Nigeria och Somalia. I Jemen kunde vi också bidra till att rädda tiotusentals liv med hjälp i ett tidigt skede av ett av de största utbrotten av kolera i modern tid med så många som 900 000 misstänkta sjukdomsfall.

Störst andel av fjolårets bistånd gick emellertid till konfliktrelaterade flykting- och internflyktingkriser. Under 2017 gav vi sammanlagt 800 miljoner kronor i humanitärt stöd till Syrien, Irak, Jemen och Palestina, där ungefär 50 miljoner människor befinner sig på flykt undan de pågående väpnade konflikterna i regionen. Det handlar om kriser där både allvarliga brott mot den humanitära rätten och bristande skydd av civila har kunnat påvisas.

Humanitära medel gick även till rohingyakrisen i Myanmar, där vi bidrog med humanitärt stöd inom 24 timmar med hjälp av den mekanism för snabba insatser (Rapid Response Mechanism), som vi tidigare etablerat tillsammans med våra partnerorganisationer och som gör det möjligt att finansiera insatser var som helst i världen inom alla livräddande områden inom loppet av 24 timmar. Redan i ett tidigt skede fanns personal från Sida på plats för att på nära håll kunna följa upp krisen där 500 000 rohingyer inom loppet av tre månader tog sig över gränsen till Bangladesh. En del av Sidas årliga humanitära budget avsätts för just den typen av plötsligt uppkomna humanitära kriser. Under 2017 godkände vi drygt 200 sådana så kallade Rapid Response Mechanism-insatser redan inom 24–48 timmar.

Akuta kriser kan även uppstå i samband med naturkatastrofer, som till exempel i samband med fjolårets torka i Etiopien samt cyklonerna i Centralamerika och Madagaskar. Sida bistod med hjälp i samtliga dessa fall. Det finns också kriser som är mer utdragna. Under 2017 bidrog långvariga konflikter, kronisk fattigdom och underfinansierad respons

EN TYDLIG TREND UNDER SENARE ÅR ÄR ATT DET BLIR ALLT SVÅRARE ATT FÅ TILLTRÄDE TILL DE BEHÖVANDE.

från världssamfundet till att permanenta en redan svår situation för befolkningarna i Demokratiska republiken Kongo, Centralafrikanska republiken, Afghanistan och Sudan, vilket motiverade Sida att fortsätta rikta ett stort stöd till dessa länder.

Det finns gott om exempel i världen på hur brott mot internationell humanitär rätt och flyktingrätt leder till ökad

utsatthet och bristande skydd för drabbade människor. En tydlig trend under senare år är att det blir allt svårare att få tillträde till de behövande. I flera mottagarländer ökade det dödliga våldet mot humanitära arbetare.

För att biståndet över huvud taget ska nå fram till de allra mest utsatta bidrar därför Sida till insatser som ger humanitära organisationer bättre tillträde till krisdrabbade och svårtillgängliga områden. Dessa insatser ska i första hand garantera säkerheten för biståndsarbetarna och bidra till att hitta lokala samarbetspartners. Dessvärre är de globala humanitära behoven numera så komplexa och omfattande att befintlig finansiering och kapacitet inte räcker till.

Under året har Sida – i enlighet med prioriteringarna i den nya strategin – ytterligare ökat sitt stöd till FN-organens humanitära landfonder, som möter de mest utsatta människornas behov under utdragna eller återkommande kriser på ett flexibelt sätt. Bland annat genom lokala aktörer som har bra lokal kännedom och humanitärt tillträde. Beslut om finansiering fattas av FN:s humanitära koordinator, som finns på plats i krisområdet.

När det kommer till de mer långsiktiga behoven beslutar vi om fleråriga stöd till totalt 22 humanitära insatser i utdragna kriser, däribland Syrienkrisen, Myanmar, Afghanistan och Demokratiska republiken Kongo. Där det har varit möjligt

SIDA BIDROG UNDER ÅRET TILL ATT HUNDRATUSENTALS MÄNNISKOR PÅ FLYKT ERHÖLL SKYDD OCH STÖD I REGIONALA FLYKTINGKRISER.

har vi prioriterat insatser till de mest utsatta i svårtillgängliga områden. En annan prioritering har varit att stödja organisationer med skyddsmandat, som Internationella Rödakorskommittén och FN:s flyktingorgan (UNHCR).

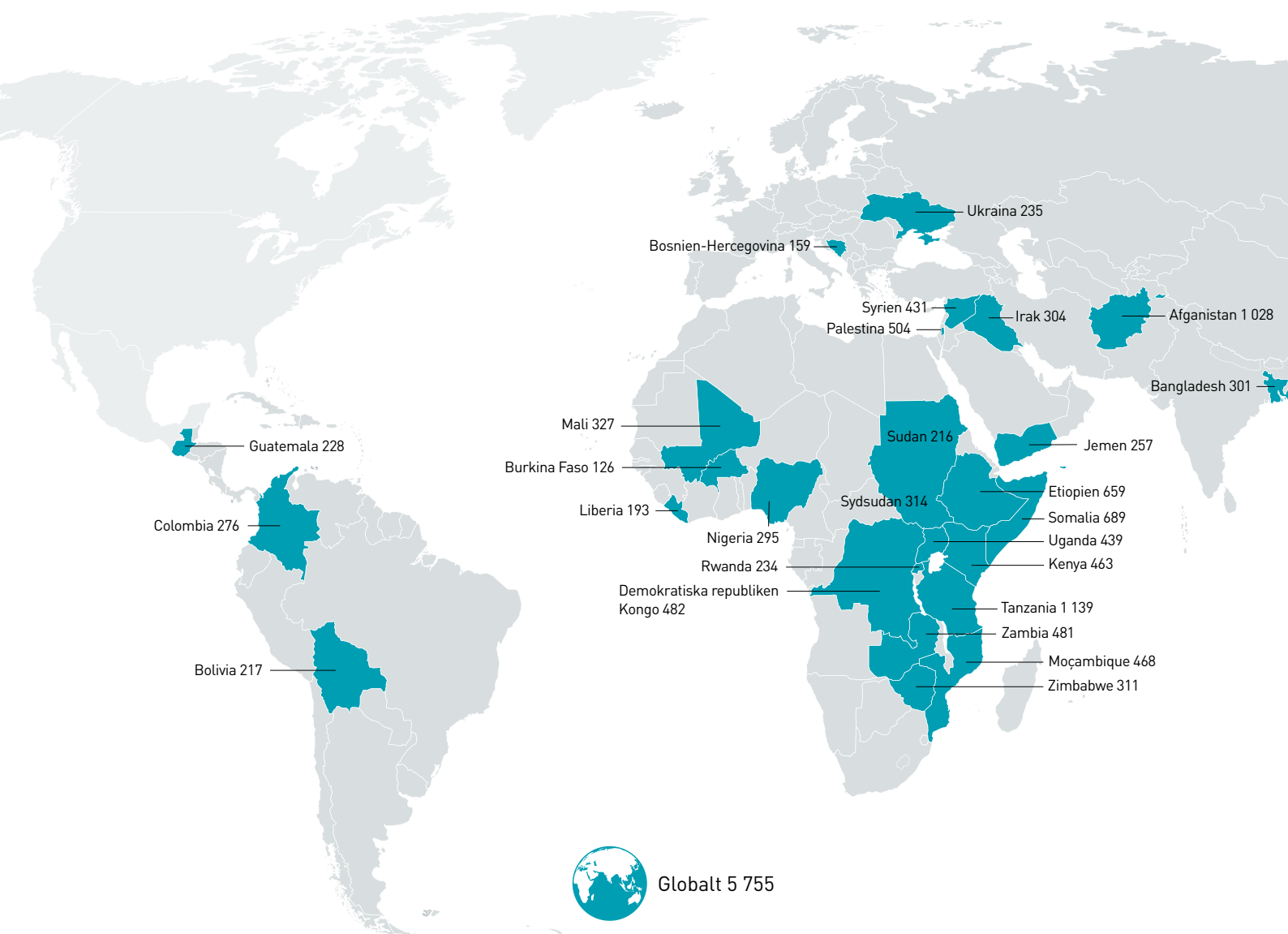
Sida bidrog under året till att hundratusentals människor på flykt erhöll skydd och stöd i regionala flyktingkriser som Syrienkrisen och Sydsudankrisen. Med hjälp av riktade skyddsinsatser kunde vi också förebygga människors sårbarhet. Till exempel genom registrering av flyktingar från Sydsudan i Uganda eller evakuering av civila från Raqqa i Syrien. I Palestina bidrog vi till att flyktingar blev erbjudna psykosocialt stöd och juridisk hjälp.

Gemensamt för flera av de aktuella insatserna är att Sida under 2017 kunde betala hela 95 procent av de beslutade medlen redan under det första kvartalet, vilket bidrog till att öka de humanitära organisationernas framförhållning och underlätta deras logistikplanering, uppköp och personalrekrytering. Insatserna har också det gemensamt att de är behovsbaserade och kännetecknas av opartiskhet i det humanitära arbetet.

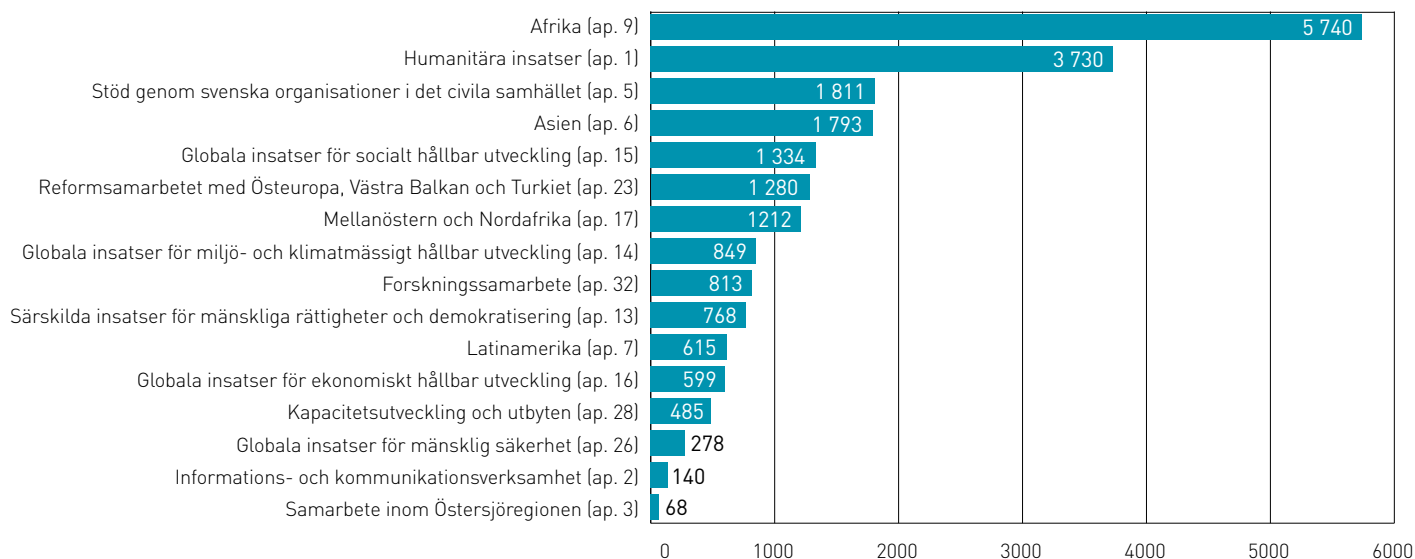
Året som gick – en summering

Målet för Sveriges arbete med internationellt bistånd är förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Vårt arbete styrs av det årliga regleringsbrevet och de strategier för utvecklingssamarbete med länder och områden som regeringen beslutar om, sammanlagt 43 stycken under 2017. Under året uppgick Sidas disponibla medel för bistandsverksamhet till 34 150 miljoner kronor, varav cirka 21 448 miljoner kronor gick via Sida till strategistyrd verksamhet. Därutöver disponerade vi även 68 miljoner kronor för samarbeten inom Östersjöregionen. Ungefär 12 692 miljoner kronor kanaliserades via Sida på beslut av Utrikesdepartementet till multilaterala organisationer. I december sysselsatte Sidas verksamhet totalt 668 årsarbetskrafter. Könsfördelningen var då något mer jämställd jämfört med året innan liksom att andelen anställda med utländsk bakgrund hade ökat.

SIDAS VERKSAMHET, UTBETALNING PER LAND (EXKLUSIVE REGIONALT STÖD) 2017 (MSEK)

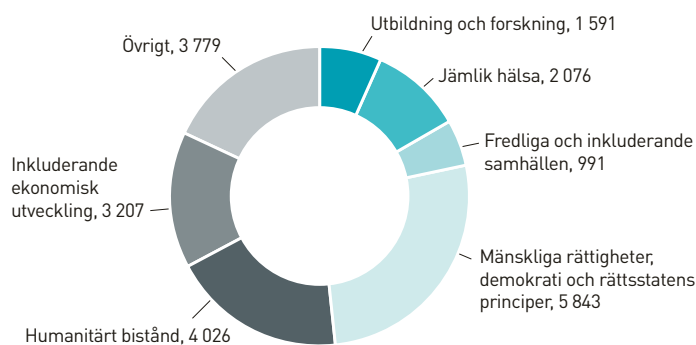
SIDAS VERKSAMHET, UTBETALNING PER ANSLAGSPOST 2017 (MSEK)

BISTÅNDET UPPDELAT PÅ TEMATISKA OMRÅDEN 2017

Vi redovisar vår verksamhet efter nio tematiska områden, enligt internationella och egna kriterier. Illustrationerna här nedan kompletterar varandra.

Sidas tematiska områden enligt internationell redovisning (OECD-DAC:s sektorkoder). (MSEK)

Tre av Sidas tematiska områden enligt egna policymarkörer, som anger i vilken grad insatsen syftar till respektive policymål. Procentsiffran omfattar såväl huvud- som delsyfte. (Procent av utbetalade medel)

Jämställdhet
90 %

Konflikt
56 %

Miljö
45 %

Sida arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen. Det kräver samarbete och uthållighet. Genom utvecklingssamarbete stödjer Sverige länder i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Varje land ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Adress: 105 25 Stockholm
Besök: Valhallavägen 199
Telefon: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64.
E-post: sida@sida.se www.sida.se

